

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Το 1985 ήταν κατά κοινή ομολογία μια σημαντική χρονιά. Η απομάκρυνση από την προεδρία του Κ. Καραμανλή και η εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ, ολοκλήρωσαν τη διαδικασία κατάληψης της εξουσίας από τον νεόδμητο σοσιαλιστικό φορέα.

Από την άλλη μεριά, το 1985 ήταν η χρονιά που το κυβερνητικό κόμμα στράφηκε προς συντηρητικότερες κατευθύνσεις. Η εκλογική μάχη του Ιουνίου ανέδειξε τον λαϊκισμό ως κυρίαρχο στοιχείο της πολιτικής πρακτικής. Είναι πια βεβαιωμένο ότι η γραφειοκρατική διευθέτηση και η λογική των μηχανισμών τείνει όλο και περισσότερο να υποκαθιστά την πολιτική λειτουργία. Ότι η επέκταση της κομματικοποίησης συρρικνώνει καθημερινά την κοινωνική αυτονομία, απονευρώνει τις συμμετοχικές διαδικασίες, εγκλωβίζει την λαϊκή πρωτοβουλία και ανοίγει το δρόμο στην αλαζονεία, τον μεσσιανισμό, τον αυταρχισμό και τον ατομισμό.

Η επικράτηση του ΠΑΣΟΚ έβαλε σε οριστική κρίση τις παραδοσιακές και νεοπαρδοσιακές αριστερές εκδοχές, επικυρώνοντας την έλλειψη μιας πολιτικής αντάξιας των περιστάσεων. Η ήττα της δεξιάς δεν αφήνει πια κανένα περιθώριο για δικαιολογίες στο κυβερνών κόμμα, που οριστικοποίησε την πολιτική του επικράτηση. Δεν αφήνει, όμως, περιθώρια και στην αριστερή του αντιπολίτευση, στο βαθμό που τα γεγονότα αποδεικνύουν ότι ο βασιλιάς είναι ανήλικος και επιτηρούμενος.

Αναμφίβολα οι τελευταίες εξελίξεις στον εργατικό χώρο μαρτυρούν μια αντίδραση, μια εναισθησία, που ελπίζουμε να ξεπερνά τα όρια μιας οικονομικής ή διαδικαστικής διαφοράς. Και είναι πράγματι σημαντικό το γεγονός, ότι μια σοσιαλιστική κυβέρνηση που εκλέχτηκε ενάντια στη λογική των Μακρήδων, βρίσκεται σήμερα κάτω από τα πυρά της ίδιας της κοινωνικής της βάσης.

Απέναντι, λοιπόν, σ' αυτή την κατάσταση πώς διαγράφεται άραγε η στάση όλων εκείνων που ισχυρίζονται ότι διαφορίζονται από το κρατούν; Η δεκαετία που πέρασε, απέδειξε, νομίζουμε, τα όρια των επιμέρους πολιτικών οπτικών, οι οποίες δεν μπόρεσαν να διευρυνθούν και να μετασχηματιστούν σε μια διανογή στρατηγική και ευρύτερη πολιτική κουλτούρα.

Η επικράτηση μιας άλλης ηθικής στην πολιτική μας ζωή σε μια περίοδο κρίσης, θα λειτουργούσε σαν ουσιαστική δύναμη αποτροπής στη διαβρωτική εισβολή των μηχανισμών, που από τη φύση τους τείνουν να υποκαθιστούν την ιδεολογική και πολιτική πάλη με τον κιτρινισμό και τη λασπολογία. Μόνο η γενναία αντιμετώπιση της ανεπάρκειας της αριστεράς στο σύνολό της, η αναγνώριση των λαθών και των παραλείψεων θα αφαιρούσε τα ιδεολογικά όπλα από τους πολέμιους και θα δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για σταδιακή επανακατάκτηση φερεγγυότητας. Θα πρέπει να γίνει απόλυτα σαφές ότι ο αριστερός λόγος κινδυνεύει να πληγεί θανάσιμα, αν δεν έχει ήδη φθαρεί.

Αν υποθέσουμε ότι η αριστερά δεν έχει παραιτηθεί από τη σωστή απαίτησή της, στο βαθμό που είναι πράγματι κοινωνική και πολιτική πλειοψηφία να κυβερνά, θα πρέπει να ξεπεράσει την κρίση ταυτότητας τόσο στο κυβερνητικό επίπεδο, όσο και στο επίπεδο της κοινωνίας. Μαγικές συνταγές μετάβασης, κομμουνιστικές προίκες και παρθενογένεση σοσιαλιστικής κουλτούρας και ηθικής δεν υπάρχουν. Μπροστά στο βάθος της κρίσης, οι ρητορείες περί αλλαγής, πραγματικής αλλαγής, ανανέωσης και άλλα ηχηρά, γραμμένες στο ίδιο ύφος και ακολουθώντας τις ίδιες διαδικασίες δεν ωφελούν τους εκφωνούντες, ούτε βοηθούν τους ακροατές.

Τα «Τετράδια» θα ακύρωναν τον χαρακτήρα τους ως α-δέσποτου αριστερού πολιτικού περιοδικού αν έμπαιναν σε διλήμματα του τύπου: «Ζήτω ή κάτω η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ». Γιατί, κατά τη γνώμη τους, το πρόβλημα δεν βρίσκεται μόνο στην κυβέρνηση, αλλά στην κοινωνία. Ο λόγος, λοιπόν, που θα διατυπωθεί κι αυτή τη χρονιά από τις στήλες μας, φιλοδοξεί να είναι λόγος πολιτικός κι όχι ιδεοκρατούμενος, άρα λόγος κριτικός κι αυτοκριτικός.

Στο παρόν τεύχος δημοσιεύεται ένα άρθρο του Βάσου Λυσσαρίδη. Το άρθρο αυτό έρχεται σε μια κρίσιμη στιγμή, με το ιδιαίτερο πολιτικό του βάρος, να προστεθεί σ' όλη την προηγούμενη αρθρογραφία των «Τετραδίων» δίνοντας την πραγματική διάσταση του κυπριακού σαν προβλήματος κατοχής και θέτοντας τα πράγματα σ' ένα εθνικά παραδεκτό και ρεαλιστικό πλαίσιο που ενισχύει ουσιαστικά τις δυνάμεις αποτροπής του τουρκικού επεκτατισμού.

Στο τεύχος αυτό δημοσιεύεται επίσης ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον άρθρο του συνεργάτη μας James Petras για την κρίση του λαϊκισμού στην Ελλάδα, μια συστηματική θεώρηση των ελληνονατοϊκών σχέσεων από τον συνεργάτη μας Γιάννη Ρουμπάτη και ένα σημαντικό κριτικό-αυτοκριτικό κείμενο για την τουρκική αριστερά γραμμένο από τον Mehmet Tekinalp. Η αποκλειστική τέλος συνέντευξη του Brian Eno ελπίζουμε να αποτελέσει ένα πρόσθετο ερέθισμα για μια συστηματικότερη ενασχόληση των «Τετραδίων» με ζητήματα κουλτούρας.

1986 λοιπόν. Τα παλιά λάθη τέλειωσαν. Εμείς δεν θα επαναλάβουμε με συνέπεια «Εμπρός για καινούργια». Ευχόμαστε στους φίλους και τους αναγνώστες μας καλή χρονιά και, παίρνουμε το θάρρος στα πλαίσια της πλεονάζουσας ευημερίας και ανάκαμψης της οικονομίας να τους παρακαλέσουμε να πληρώσουν το «εφάπαξ χαράτσι τους», στέλνοντάς μας την συνδρομή τους.

ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ

Υ.Γ. Η πληθώρα της ύλης μας ανάγκασε να μεταθέσουμε την τακτική στήλη της «Βιβλιοπαρουσίασης» στο επόμενο τεύχος.